

POHĽAD SFÉRY NA ROZVOJ TRHU S ELEKTRINOU

Slovenský trh s energiami prechádza postupnými zmenami, ktoré jednoznačne smerujú k zvýšeniu jeho transparentnosti, integrácii dodávok komodít (elektriny a plynu) a prepojeniu na trhy ostatných európskych krajín. V tejto oblasti dlhodobu pôsobí aj spoločnosť sféra, a. s., ktorá sa podieľa na tvorbe legislatívy, pravidiel fungovania trhu s elektrinou, prevádzkových poriadkov účastníkov trhu, je tiež aktívnym účastníkom mnohých rozvojových projektov a dodávateľom IT riešení v energetike.

O pohľad spoločnosti sféra, a. s., na rozvoj trhu s elektrinou sa s nami podelil riaditeľ úseku vývoja Mgr. Libor Lázníčka, MBA.

■ Ako hodnotíte súčasný stav liberalizácie trhu s elektrinou na Slovensku?

Oddelenie činností distribúcie od dodávky elektriny umožňuje všetkým odberateľom zvoliť si svojho dodávateľa elektriny. Ten však musí spĺňať legislatívou stanovené predpisy. Distribučné služby, ktoré sú naďalej v rukách prirodzených monopolov, sú regulované Úradom pre reguláciu sieťových odvetví. Počet dodávateľov elektriny na našom trhu neustále narastá, čo prispieva k zdravej podnikateľskej súťaži na úrovni zvyšovania kvality zákazníckych služieb a znižovania koncových cien elektriny. Noví dodávateľia elektriny intenzívnejšie vyhľadávajú konzultačné služby našej spoločnosti, ktoré im pomáhajú vstúpiť do energetiky. V súčasnosti sa čoraz častejšie stretávame s ponukou integrovanej dodávky elektriny s plynom, čomu prispelo aj postupné otváranie trhu plynom. V budúcnosti môžeme očakávať rozšírenie dodávky o ďalšie komodity a služby aj z iných odvetví.

Účastníci trhu sa tiež výraznejšie zaujímajú o sledovanie svojej skutočnej spotreby, aby s ňou následne mohli lepšie hospodáriť. Aktuálne riešime zaujímavú problematiku v oblasti železničnej energetiky, kde vyhodnocujeme spotrebu rušňov – pohyblivých odberných miest, ktoré prirodzene menia svoju polohu v čase a priestore.

■ Zdá sa, že slovenský trh s elektrinou je už pomerne vyspelý. Je potrebné ešte niečo ďalej zlepšovať?

Určite áno. Veľké rezervy sú v kvalite nameraných údajov odberu a dodávky elektriny, za ktoré zodpovedajú prevádzkovatelia distribučných sústav. Keďže tieto merania priamo vstupujú do zúčtovania odchýlok a fakturačných procesov, sú častým predmetom reklamácií a sporov. Ďalším problémom je nejednotná implementácia postupov a výmeny dát medzi účastníkmi trhu a prevádzkovateľmi distribučných sústav. V prípade, že dodávateľia elektriny majú svojich zákazníkov pripojených do rôznych distribučných sústav, musia vo svojich informačných systémoch implementovať rôznorodé prístupy, čo zbytočne zvyšuje ich náklady. Prekážkou je aj nepripravenosť mnohých prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav na zabezpečenie legislatívnych povinností v súvislosti so zmenou dodávateľa vnútri ich

Foto: P. Urbí

vateľmi sústav len v agregovanej podobe, z ktorej nie je možné v dostatočnej miere dohľadať príčinu reklamácie. Súčasnou nového riešenia bude aj centrálna fakturácia, ktorá zjednoduší a zefektívni niektoré komplikované finančné toky, ktoré vyplývajú zo súčasnej decentralizácie.

■ Aké ďalšie smerovanie slovenského trhu s elektrinou v európskom kontexte očakávate?

Ambicióznym zámerom európskej energetickej politiky je do roku 2014 postupne zintegrovať európske trhy s elektrinou. Táto aktivita si vyžaduje úzku spoluprácu jednotlivých prevádzkovateľov prenosových sústav, organizátorov trhov a regulačných úradov.

V roku 2009 týmto smerom vykročila aj Slovenská republika, keď spolu s českými partnermi úspešne spojila svoje denné trhy s elektrinou. Objednávky na nákup a predaj elektriny zadávajú účastníci trhu prostredníctvom svojich lokálnych organizátorov trhu (OKTE a OTE). Tieto objednávky z oboch obchodných zón sú následne anonymne párované s ohľadom na voľnú cezhraničnú prenosovú kapacitu. Takýmto spôsobom vzniká prirodzená požiadavka na import alebo export elektriny so susednou obchodnou zónou, ktorý sa uskutocňuje automaticky prostredníctvom implicitnej aukcie. Naša spoločnosť implementovala informačný systém na riadenie denného trhu s elektrinou a prepojila ho s českou stranou. Tento projekt bol zároveň prvý svojho druhu v regióne CEE. Jeho prínosom je optimálne využívanie cezhraničných prenosových kapacít a zvýšenie likvidity trhu. Aktuálne je sféra, a. s., zapojená do ďalšieho medzinárodného projektu, ktorého cieľom je rozšíriť súčasné riešenie o maďarský trh s elektrinou. Spustenie spoločného denného trhu troch krajín je naplánované na jeseň tohto roka a záujem o pokračovanie v integrácii už ohlásili aj Poľsko a Rumunsko. Rozhodnutie o implementácii pripravovaného riešenia na báze algoritmov, ktoré sa využívajú v regióne CWE, umožní v budúcnosti regióny CEE a CWE jednoduchšie prepojiť. ■

sústav. Legislatíva tiež mešká s transpozíciou 3. energetického balíčka, v ktorom rámci má dôjsť aj k skráteniu doby vykonania zmeny dodávateľa zo súčasných 40 na 21 dní. Niektoré problémy sa však medzičasom už vyriešili. Ako príklad môžeme uviesť viacnákłady, ktoré vznikali pri zúčtovaní odchýlok a predstavovali jeho netransparentnú a nepredikovateľnú zložku. Od začiatku tohto roka bol zavedený nový model zúčtovania odchýlok, ktorý tieto viacnákłady úplne odbúrava. Pred jeho zavedením do praxe sme implementovali simulačný model a vypracovali dosahovú štúdiu, ktorej výsledky potvrdila súčasná prax.

■ Ako by bolo možné odstrániť uvedené prekážky?

Rôznorodú implementáciu postupov a procesov u prevádzkovateľov sústav je možné riešiť buď dôsledným zjednotením príslušných postupov s legislatívnu podporou (prevádzkové poriadky, technické špecifikácie pre výmenu dát, uplatňovanie zvyškového diagramu a pod.), alebo ich centralizáciou, ktorá by účastníkom trhu zabezpečila jednotný komunikačný kanál. K zlepšeniu kvality nameraných údajov môže zase prispieť zavedenie sankcií, ale tiež zvýšenie dostupnosti dát v takej podobe, ktorá umožní ich lepšiu kontrolu. S týmto zámerom pripravuje spoločnosť OKTE k budúceму roku vybudovanie centrálného zberu a správy nameraných údajov pre všetky odberné miesta a ich sprístupnenie príslušným účastníkom trhu. V súčasnosti sú tieto dáta na potreby zúčtovania odchýlok nahlasované prevádzko-

www.sfera.sk

PRIESTOR

pre váš úspech
UŽ 20 ROKOV

1992 - 2012

Google

Microsoft

Bentley

ORACLE

CISCO

CERTIFICATION AUTHORITY

hn*Club

XMtrade® - je multiutilitný systém
pre obchodovanie a hospodárenie s energiami.

Spoločnosť **sféra**, a.s., už od roku 1992 patrí k významným dodávateľom riešení a služieb pre energetiku. Presadila sa ako dodávateľ informačných systémov a riešení, ako sú systém zúčtovateľa odchýlok, datawarehouse, systém obchodného merania, systém pre obchod a hospodárenie s energiami, systém elektroenergetického dispečingu, informačný systém organizátora trhu. V súčasnosti poskytujeme aj špecializované poradenské služby

v energetike. Pre obchodníkov, dodávateľov, distribútorov ako aj výrobcov elektriny ponúkame softvérové riešenie XMtrade® pre obchodovanie a hospodárenie s energiami.

Spoločnosť **sféra**, a.s., bola priamym účastníkom dôležitých udalostí v energetike - vznik organizovaného denného trhu na Slovensku a projektu prepojenia energetických trhov Slovenskej a Českej republiky.

V súčasnosti implementujeme integráciu maďarského krátkodobého denného trhu s elektrinou s už integrovaným trhom Českej a Slovenskej republiky.

Naša spoločnosť je tu pre Vás a ponúka profesionálne zdroje a spoluprácu počas celého životného cyklu informačných systémov u Vás. Preto je sféra "priestor pre Váš úspech".

sféra, a.s. • XMatik®.NET • XMpad®.NET • XMtrade® • Bentley • ENERGOFÓRUM® • Seminára • MicroGRAP/RS® • MicroKataster • ArchiFM • Madam

